

Översättare av westernpocket till svenska – en kvantitativ analys

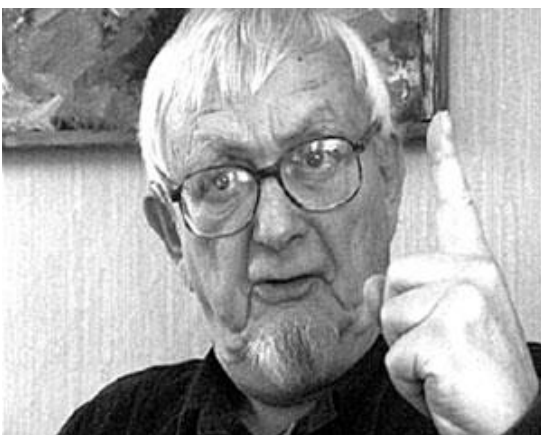
Dec 21st, 2014 | Category: [2014-12 dec](#), [Artikel](#)

Av *Anders N. Nilsson & Patrik Myrman*

Vi har tidigare kartlagt utgivningen av svensk westernpocket (Nilsson & Myrman 2013), och hänvisar till den artikeln för mer generella uppgifter om genrens olika bokserier. I en annan artikel har böckernas utformning och metadata studerats (Nilsson 2014), och dessa uppgifter har därefter kompletterats med en studie av de på böckernas pärm tryckta prisuppgifterna (Nilsson & Myrman 2014). Vårt utforskande av svensk westernpocket tar sig här an översättarna, vilka tidigare uppmärksammats endast i förbifarten. Att de spelar en viktig roll för genren framstår klart av att endast 10 procent av böckerna utgörs av svenska originaltexter (Nilsson & Myrman 2013).

Medan västernböckernas författare ofta gömmer sig bakom en pseudonym kan översättarna ändå sägas vara en än mer anonym grupp av skribenter. Deras namn finns inte på bokomslagen, saknas helt i många böcker, och kan i bästa fall läsas i mycket liten text på tryckortssidan, ofta endast med initialer istället för förnamn. Att översätta kiosklitteratur har helt klart varit förenat med låg status och låga arvoden. Det är därmed inte heller förvånande att så få studier har gjorts av denna grupp av översättare och resultatet av deras arbete. Ett undantag är Yvonne Lindqvists studie av romantikgenren med fokus på förlaget Harlequins bokserier där hon inför begreppet repertoaröversättning (Lindqvist 2002, 2005).

Västernböckernas översättning är fortfarande lite av ett vitt fält, med endast ett fåtal publicerade beskrivningar av hur det hela gick till, till exempel av Hanz F. Lindström i tidskriften *Pickadoll* 2008 eller Kjell E. Genberg i självbiografin *Ur min skottvinkel* från 2005. Hans Landqvist har i en studie från 2006 tittat närmare på hur några av böckernas titlar översattes till svenska, och hans mer omfattande studie av romantikserien *Vita Seriens* titlar från 2010 innehåller en del data om översättarna liknande de som presenteras här.

Gösta Gillberg (1921-2011), nestor bland översättare av westernböcker.

Med utgångspunkt i en förteckning av de namn som återfinns angivna som översättare i svensk westernpocket och en bakomliggande databas över böckernas metadata ämnar vi här titta närmare på en del övergripande mönster i relationerna mellan översättare, förlag och bokserier. Vi vill särskilt lyfta fram det faktum att en stor del av översättarna är kvinnor, trots genrens extremt manliga karaktär och i det närmaste totala dominans av författare som är män. Vårt angreppssätt kan bäst karakteriseras som översättningshistoriskt i Anthony Pym's anda: "Once you start to look at translators rather than translations, several things can be done." (Pym 2008:32).

Material och metod

Det studerade materialet omfattar huvuddelen av de monografiska bokserier som behandlas av Nilsson & Myrman (2013) med undantag för rena reprisserier och de fyra serier som helt saknar kända översättare: *Ben Hogan*, *Joe Montana*, *Mack & Joe* och *Clay Allison*. Tillkommit har *Triangelböckerna*, en blandad serie som gavs ut av Lindqvists förlag under 1948. I de fall vi inte själva haft tillgång till böckerna har information om översättare hämtats från Svensk Bokkatalog och nät databasen LIBRIS. Totalt omfattar de studerade bokserierna 3433 titlar, varav 3326 är översatta till svenska, inklusive olika översättningar av samma originaltitel (Tabell 1).

Översättarna har kunnat kategoriseras som kvinna eller man i 2829 av dessa titlar, innefattande även några enstaka fall där namn saknas i tryck men uppgetts av personerna själva. I Pingvinförlagets båda serier *Bravo* och *Pingvinböckerna* saknas som regel översättarens namn fram till början av år 1965. Detta gäller även Williams förlags serie *Cleveland Western* som helhet. I serien *Longhorn*, utgiven av Bokförlaget Trots, är det däremot användandet av initialer istället för hela förnamn som medfört att en stor andel av titlarnas översättare inte kunnat kategoriseras som kvinna eller man. Av *Ponnyböckerna* är det endast nr. 1–26 som är översatta då de påföljande böckerna signerade Bill Corte utgörs av svenska originaltexter.

I förteckningen av de olika översättarna och deras produktion är *En Texasbok* och *Wild Westböckerna* inräknade i *Bill och Ben* respektive *Walt Slade*. Vidare är Kometförlaget inräknat i B. Wahlströms förlag. De båda serierna *Cactus Jim* och *En Nyckelbok* har förts till Romanförlaget trots att Wennerbergs köpte upp det 1964.

Identifieringen av översättarna har främst utgått från uppgifter i LIBRIS och andra internetkällor. Uppgifter om födelseort och år samt dödsår har kontrollerats mot databaser som Sveriges dödbok 1901–2009 och Sveriges befolkning 1970, 1980 och 1990. De ca 35 nu levande översättare som kunnat identifieras har kontaktats brevlades för att kunna konfirmera uppgifterna, vilket låtit sig göras i 23 fall. Möjligheten att identifiera redan avlidna översättare utgår från hur pass unikt namnet är i kombination med tillgången på uppgifter om den aktuella personens verksamhet från olika källor. Många av de uppgifter som här ges måste således ses som kvalificerade gissningar. Försvårande faktorer är bland andra byte av efternamn, icke-svenskt medborgarskap samt användandet av pseudonymer. Ibland är det uppenbart att förlagen, särskilt Pingvinförlaget, slarvat med stavningen av översättarens namn och man kan på goda grunder anta att en del namn som här listas separat avser en och samma person.

Tabell 1. Lista över de studerade serierna med westernpocket med undantag för serier med mycket få västerböcker. Antal kända titlar avser att översättarna är kända till namn och kunnat kategoriseras som kvinna eller man.

Serie	Förlag	Start	Slut	Antal titlar		Kända	Av kvinnor
				Totalt	Översatta		
Amerika!	Boknöje	1999	2000	10	10	10	10
Big Jim	Wennerbergs	1966	1972	62	62	62	6
Bill och Ben	Wennerbergs m fl	1963	1998	447	447	447	54
Bravo	Pingvinförlaget	1963	1970	99	99	46	28
Buckskin	Winthers	1991	1991	6	6	6	0
Bullet Western	M&H	1974	1976	7	4	4	0
Cactus Jim	Romanförlaget	1964	1965	17	17	17	0
Cleveland Western	Williams	1971	1972	22	22	7	0
Colt	Pingvinförlaget	1973	1974	13	13	13	8
Coyote	Lindqvists	1954	1972	52	52	45	19
Fargo	Boknöje	1993	1993	12	12	12	0
Jim och Jeff	Wennerbergs	1976	1980	36	36	36	8
Kaliber 45	Wahlströms	1970	1981	82	82	81	18
Kent-sagan	Wennerbergs	1979	1981	17	17	17	17
Longhorn	Regal & Trots	1968	1978	80	79	42	21
Louis L'Amour	Wennerbergs	1987	1989	22	22	22	0
Max Brand	Regal	1974	1976	6	6	6	0
McAllister	Wahlströms	1970	1976	38	22	22	1
Morgan Kane	Wahlströms	1971	1980	75	75	75	51
Mustang	Kometförlaget m fl	1958	1982	243	241	241	40
Nyckelbok, En	Wennerbergs	1964	1970	81	81	81	6
Nyckelböckerna	Romanförlaget	1958	1964	111	111	109	12
Pingvinböckerna	Pingvinförlaget	1950	1971	522	519	145	77
Ponnyböckerna	Lindqvists	1956	1960	52	26	25	9
Prärie	Wennerbergs	1962	1982	195	192	192	38
Punktvästern	Wennerbergs	1976	1978	10	10	10	5
Pyramid	Wennerbergs	1956	1981	402	399	398	47
Ryder	Winthers	1989	1990	9	9	9	0
Sacketts	Winthers	1990	1992	13	13	13	0
Sheriff	Wahlströms	1964	1981	156	156	156	22
Silver Star	Bonniers	1960	1965	59	55	55	6
Sundance	Williams	1974	1975	11	11	11	0
Så vanns en kontinent	Boknöje	1984	1987	18	18	17	17
Texas	Wennerbergs	1980	1984	35	35	35	15
Topp Wild West	Trots	1958	1973	124	84	79	1
Triangelböckerna	Lindqvists	1948	1948	4	4	4	0
Utpost 9	Wennerbergs	1982	1984	16	16	16	0
Walt Slade	Wennerbergs	1960	1971	146	146	146	15
Walter Colt	Wahlströms	1981	1982	12	11	11	2
Wild West	Wahlströms	1970	1982	82	77	77	17
Virginia	Pingvinförlaget	1973	1974	17	17	17	10
Zebrabok, En	Bonniers	1955	1958	12	12	12	1

Översättarnas namn och produktion

Nedanstående förteckning omfattar totalt namn på 242 översättare, varav åtta bedömts vara synonymer. Därmed är antalet olika översättare minst 234, varav 17 inte kunnat kategoriseras som kvinna eller man utifrån namnet. Av de totalt 217 olika könsbestämda översättarna, har 49, motsvarande 22,6 procent av hela antalet, bedömts vara kvinnor, och 168 eller 77,4 % vara män. Många av de här listade personerna översatte texter även inom andra genrer, men här listas endast de delar av deras produktion som hänförs till westerngenren. Sju av namnen återfinns även i Hans Landqvists lista över de som översatt *Vita Serien* (Landqvist 2010).

- **Addenbrooke, Karin** (*Karin Adéle Addenbrooke*, f. Sandberg i Örebro, d. 1965), 1 titel 1964: Wennerbergs, *Walt Slade*.
- **Adlerberth, Roland** (*Roland Carlos Adlerberth*, f. 1923 i Göteborg, d. 1993), 2 titlar 1962-63: Bonniers, *Silver Star*; översatte nära 400 titlar och aktiv inom svensk SF (Holmberg 2014a).
- **Adolfsson, Rolf** (?), 1 titel 1961: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Agdler, Alf** (*Alf Rune Olle Agdler*, f. 1935 i Uppsala), 7 titlar 1965-70: Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1970), *Mustang* 2(1966), *Sheriff* 4(1965-69).
- **Ahlgren, Rolf** (?), 88 titlar 1962-85: Romanförlaget, *Cactus Jim* 2(1964-65), *Nyckel* 4(1961-68); Wennerbergs/Winthers, *Big Jim* 5(1967-70), *Bill och Ben* 24(1962-84), *Bästa Västern* 1(1985), *Jim och Jeff* 4(1977-80), *Prärie* 17(1963-80), *Pyramid* 11(1967-80), *Texas* 11(1980-84), *Utpost* 9 1(1984), *Walt Slade* 8(1963-70); redigerade Jules Verne-Magasinet på 1940-talet.
- **Ahlmy, Bernt** (*Bernt Ahlmy*, f. 1897 i Lidköping, d. 1983), 1 titel 1957: Lindqvists, *Ponny*.
- **Ahlman, Arne** (*Arne Gustaf Ahlman*, f. 1917 i Lund, d. 1997), 4 titlar 1960-62: Wennerbergs, *Pyramid* 3(1960-62), *Walt Slade* 1(1961).
- **Ahlstedt, Ragnar** (*Ragnar Jonas Emanuel Ahlstedt*, f. 1901 i Ryssby, d. 1982), 81 titlar 1956-66: Romanförlaget, *Nyckel* 5(1960-62); Wennerbergs, *Bill och Ben* 8(1962-64), *Pyramid* 32(1956-66), *Walt Slade* 36(1960-66).
- **Allen, Lennart** (*Lennart Otto Allen*, f. 1935 i Stockholm), 21 titlar 1966-1982: Romanförlaget, *Nyckel* 1(1969); Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1971), *McAllister* 2(1971-72), *Pendel* 2(1972), *Sheriff* 1(1971), *Wild West* 1(1972); Wennerbergs, *Big Jim* 2(1966-67), *Bill och Ben* 5(1975-82), *Prärie* 3(1969-74), *Pyramid* 2(1969-70), *Walt Slade* 1(1969).
- **Andersson, B.** (?), 1 titel 1956: Lindqvists, *Ponny*.
- **Andersson, Ingrid** (?), 20 titlar 1954-58; Lindqvists, *Coyote* 11(1954-58), *Ponny* 9(1956).
- **Andersson, Wåge** (*Wåge Ingvar Andersson*, f. 1927 i Baltak, d. 1981), 124 titlar 1976-94: Wennerbergs/Winters/Richters, *Bill och Ben* 86(1976-94), *Buckskin* 2(1991), *Bästa Västern* 7(1984-89), *Jim och Jeff* 9(1977-80), *Louis L'Amour* 5(1987-89), *Prärie* 3(1977-82), *Pyramid* 7(1977-81), *Ryder* 1(1989), *Sacketts* 2(1990-92), *Texas* 1(1980), *Utpost* 9 1(1982).
- **Andrae, Staffan** (*Staffan Andrae*, f. 1916 i Uppsala, d. 1996), 1 titel 1963: Bonniers, *Silver Star*; redaktör på Bonniers översättningsavdelning.
- **Assergård, Gunvor** (*Gunvor Elisabet Assergård*, f. 1947 i Bankeryd), 33 titlar 1973-80: B. Wahlströms, *Morgan Kane* 29(1973-80), *Mustang* 1(1976), *Sheriff* 2(1975-76), *Wild West* 1(1975).
- **Atterbom P.A.** (*Per Lennart Amadeus Atterbom*, f. 1943 i Göteborg), 2 titlar 1975: Wahlströms, *Sheriff* 1, *Wild West* 1.
- **Barklund, Gunnar** (*Karl Gunnar Harry Barklund*, f. 1914 i Bjursås, d. 1977), 1 titel 1964: Bonniers, *Silver Star*.
- **Benatty, Lorenz** (? *Lorenzo Benatty*), 9 titlar 1962-63: Wennerbergs, *Bill och Ben* 1(1963), *Walt Slade* 8(1962-63).
- **Bengtsson, Sture** (?), 1 titel 1967: Wahlströms, *Sheriff*.

- **Benner, Tord** (*Tord Axel Ingvar Benner*, f. 1907 i Västerås, d. 1976), 1 titel 1965: Wennerbergs, *Prärie*.
- **Berg, A.L.** (?), 7 titlar 1958-59: Lindqvists, *Coyote*.
- **Bergengren, Måns** (*Måns Harald Bergengren*, f. 1931 i Borås, d. 2005), 15 titlar 1960-64: Wennerbergs, *Bill och Ben* 2(1962-64), *Prärie* 3(1962-63), *Pyramid* 6(1960-63), *Walt Slade* 4(1961-63).
- **Bergstedt, Håkan** (förlagspseud., 1933-67), 5 titlar 1956-62: Bonniers, *Silver Star* 4(1960-62), *Zebra* 1(1956).
- **Bergkvist, G.**: se G. Bergström!
- **Bergström, G.** (?), 27 titlar 1969-71: Trots, *Longhorn*.
- **Bergström, Sven** (*Sven Fredrik Waldemar Bergström*, f. 1920 i Örnsköldsvik, d. 1976), 5 titlar 1957-62: Bonniers, *Silver Star* 2(1960-62), *Zebra* 2(1957-58).
- **Berlin, Ulf** (*Hans Ulf Patrik Berlin*, f. 1963 i Herrestad, d. 2003), 1 titel 1988: Winthers, *Bill och Ben*.
- **Bibin, Louise** (*Vivian Britt-Louise Gerdes*, f. Bibin 1920 i Paris, d. 2000), 41 titlar, 1966-82: Romanförlaget, *Nyckel* 1(1966); Wennerbergs, *Big Jim* 1968-71, *Bill och Ben* 13(1970-82), *Jim och Jeff* 3(1977-80), *Prärie* 8(1966-80), *Pyramid* 5(1967-76), *Texas* 1(1982), *Walt Slade* 6(1967-69).
- **Biurström, Sture** (*Tord Sture Bjurström*, f. 1909 i Hammar, d. 2002), 147 titlar 1961-82: Romanförlaget, *Cactus Jim* 2(1964), *Nyckel* 3(1964-67); Wahlströms, *Kaliber 45* 12(1978-81), *Morgan Kane* 7(1971-80), *Mustang* 37(1964-82), *Sheriff* 35(1964-79), *Walter Colt* 3(1981-82), *Wild West* 6(1971-81); Wennerbergs, *Bill och Ben* 5(1962-67), *Prärie* 16(1962-68), *Pyramid* 14(1961-68), *Walt Slade* 7(1961-63).
- **Björkhem, Ann** (*Ann Signe Elisabeth Björkhem*, f. 1947 i Svalöv), 4 titlar 1980-81: Wennerbergs, *Prärie* 1(1980), *Texas* 3(1980-81); översättare och författare till fr a romantikpocket; dotter till förf. Elsi Rydsjö.
- **Blacke, Peter** (?), 3 titlar 1969: Wennerbergs, *Big Jim* 1, *Bill och Ben* 1, *Prärie* 1.
- **Blomkvist, Torsten** (*Torsten Gunnar Blomkvist*, f. 1912 i Knista, d. 1967), 5 titlar 1955-61: Bonniers, *Silver Star* 3(1960-61), *Zebra* 2(1955); översatte kring 150 böcker åt Bonniers (Blomkvist 2014).
- **Boman, Delvene** (?), 1 titel 1974: Pingvin, *Virginia*.
- **Bourin, Emil** (*Emil Herman Bourin*, f. 1917 i Stockholm, d. 1973), 7 titlar 1961-63: Wahlströms, *Mustang* 3(1961-62); Wennerbergs, *Prärie* 1(1963), *Pyramid* 3(1962).
- **Brand, Arnold** (?), 9 titlar 1961-62: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Burevall, H.** (*John Harry Burevall*, f. 1906 i Malmö, d. 1979), 1 titel 1963: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Byström, Bengt** (?), 1 titel 1981: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Bäck, Johannes** (?), 7 titlar 1959-60: Lindqvists, *Coyote*.
- **Carlberg, Hans** (?), 12 titlar 1969-72: Wahlströms, *Kaliber 45* 2(1971), *Mustang* 7(1969-72), *Sheriff* 3(1969-72).
- **Carlberg, Harry** (?), 2 titlar 1958-62: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Carlberg, Wille** (pseud. för *Carla Regina Wiberg*, f. 1950 i Karlskoga; syster till A.C. Wiberg), 4 titlar 1979-80: Wahlströms, *Morgan Kane* 4(1979-80); prof. översättare med totalt 468 titlar.
- **Carlsson, Per** (?), 11 titlar, 1983-85: Wennerbergs/Winthers, *Bill och Ben* 2(1984-85), *Bästa Västern* 2(1984), *Texas* 5(1983-84), *Utpost* 9 2(1983-84).
- **Crona, Börje** (*Börje Crona*, f. 1932 i Stockholm), 4 titlar 1960-67: Wennerbergs, *Bill och Ben* 1(1967), *Pyramid* 3(1960).
- **Dahl, Christer** (?), 1 titel 1985: Winthers, *Bill och Ben*.

- **Dahlbäck, Hans** (*Hans Ragnar Dahlbäck*, f. 1954 i Ronneby), 2 titlar 1980: Wahlströms, *Sheriff* 1, *Wild West* 1.
- **Dahlén, Rune** (*Rune Birger Dahlén*, f. 1935 i Uppsala), 1 titel 1968: Wennerbergs, *Big Jim*.
- **Dale, Donald** (pseud. för *Gustav Axel Högelin*, f. 1890 i Stockholm, d. 1976; pseudonymen hämtad från amerikanskan *Mary Dale Buckner*, som skrev skräckberättelser på 1930- och 40-talen), 57 titlar 1963-1975: Romanförlaget, *Nyckel* 21(1963-70); Wennerbergs, *Big Jim* 3(1969-72), *Prärie* 7(1965-72), *Pyramid* 19(1965-75), *Walt Slade* 7(1965-70).
- **Danell, Hans** (*Hans Hjalmar Danell*, f. 1931 i Estland, d. 1977), 1 titel 1974: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Danielsson, Elsbeth** (*Maryanne Elsbeth Danielsson*, f. 1939 i Malmö), 1 titel 1979: Wennerbergs, *Jim och Jeff*.
- **Danielsson, Thor-Leif**: se Thor-Leif Strindberg!
- **Davidson, Aslög** (*Gerd Aslög Birgit Davidsson*, f. 1898 i Stockholm, d. 1966), 2 titlar 1963: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Ekberg, Brita** (?), 2 titlar 1974: Pingvin, *Virginia*.
- **Ekwall, Ernst** (*Ernst Olof Eklund*, f. 1882 i Östervåla, d. 1971), 9 titlar 1948-57: Lindqvists, *Enkronasböckerna* 1(1957), *Lindqvists Pocket Books* 4(1949-50), *Triangelböckerna* 4(1948).
- **Ellsén, Christer** (*Carl Crister Albrektson Ellsén*, f. 1908 i Karlskrona, d. 1983), 14 titlar 1966-74: Pingvin, *Virginia* 3(1973-74), Romanförlaget, *Nyckel* 1(1966); Wahlströms, *Wild West* 1(1977), Wennerbergs, *Big Jim* 1(1971), *Bill och Ben* 6(1966-70), *Prärie* 1(1972), *Pyramid* 1(1972).
- **Enebom, Per** (?), 3 titlar 1965: Pingvin, *Pingvin*.
- **Eriksson, Olle** (?), 1 titel 1971: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Faleij, Christer** (*Olof Christer Verneresson Faleij*, f. 1931 i Stockholm, d. 1987), uppges som medöversättare till Seth-Olof Faleij i en *Bill och Ben* och en *Prärie*, båda från 1968.
- **Faleij, Seth-Olof** (*Seth Olof Didrik Faleij*, f. 1921 i Stockholm, d. 1985), 12 titlar, 1968-70: Romanförlaget, *Nyckel* 1(1970); Wennerbergs, *Big Jim* 7(1969-70), *Bill och Ben* 1(1968), *Prärie* 2(1968-70), *Walt Slade* 1(1969).
- **Falk, Sigurd** (*Sigurd Falk*, f. 1929), 1 titel 1970: Wennerbergs, *Prärie*.
- **Falkner, Bill** (?), 4 titlar 1986-87: Winthers, *Bill och Ben* 1(1986), *Bästa Västern* 3(1986-87).
- **Fentek-Snellman, Gemma** (*Gemma Funtek-Snellman*, f. 1910 i Finland, d. 1996), 1 titel 1951: *Lindqvists Pocket Books*.
- **Fischel, Björn** (*Björn Fritz Håkan Fischel*, f. 1946 i Uppsala), 3 titlar 1972-73: Wahlströms, *Morgan Kane* 1(1973), *Mustang* 1(1972), *Sheriff* 1(1992).
- **Flintzberg, Hans** (*Hans Lennart Flintzberg*, f. 1934 i Karlskrona, d. 2013), 30 titlar 1965-80: Romanförlaget, *Nyckel* 3(1965-69); Wennerbergs, *Big Jim* 3(1966-67), *Bill och Ben* 19(1965-80), *Prärie* 3(1965-72), *Walt Slade* 2(1967-68).
- **Forsberg, Birgitta** (?), 1 titel 1975: Wahlströms, *Morgan Kane*.
- **Forsberg, Lars** (?), 2 titlar 1966-1967: Pingvin, *Bravo* 1(1967), *Pingvin* 1(1966).
- **Forss, Cristina** (alt. stavning *Kristina*; *Gunilla Christina Forss*, f. i Bergvik 1949, d. 2005), 13 titlar 1972-75: Trots, *Longhorn*.
- **Franksson, Kjell** (?), 1 titel 1959: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Friman, M.** (?), *Mona Friman*), 19 titlar 1968-70: Pingvin, *Bravo* 16(1968-70), *Pingvin* 3(1968).
- **Frime, Monica** (*Monica Frime*, f. 1940 i Lund), 29 titlar 1965-68: Pingvin, *Bravo* 8(1965-67), *Pingvin* 21(1965-68).
- **Frisk, Elisabet** (?), 11 titlar 1967-74: Wennerbergs, *Prärie* 3(1968-74), *Pyramid* 6(1967-74), *Walt Slade* 2(1969-70).
- **Frisk, Rickard** (?), 5 titlar 1962-63: Wennerbergs, *Prärie* 1(1962), *Pyramid* 4(1962-63).

- **Genberg, Kjell E.** (Kjell Erling Genberg, f. 1940 i Hudiksvall), 39 titlar 1971-93: Boknöje, *Fargo* 12(1993); Malmberg & Hedström, *Bullet* 1(1974); Pingvin, *Colt* 2(1973-74), *Virginia* 2(1973-74); Wahlströms, *Morgan Kane* 4(1971-72), *Mustang* 2(1972), *Wild West* 1(1972); Williams, *Cleveland* 5(1971-72), *Sundance* 10(1974-75); redaktör hos Malmberg & Hedström som även skrev egna böcker under pseud. K. Earl Ginsburg och Matt Jade (Genberg 2005).
- **Gillberg, Gösta** (Gösta Gillberg, f. 1921 i Finspång, d. 2011), 243 titlar 1959-1991: Romanförlaget, *Nyckel* 19(1965-68); Wahlströms, *Mustang* 1(1969); Wennerbergs/Winthers, *Big Jim* 13(1967-70), *Bill och Ben* 110(1969-91), *Bästa Västern* 6(1985-89), *Jim & Jeff* 11(1976-80), *Louis L'Amour* 2(1988), *Prärie* 29(1964-82), *Pyramid* 37(1959-79), *Sacketts* 1(1990), *Texas* 1(1980), *Utpost* 9 1(1983), *Walt Slade* 5(1960-71); översatte ca 450 böcker och skrev även noveller (Morelius 2011).
- **Granath, Sven** (Sven Christer Vilhelm Granath, f. 1921 i Stockholm, d. 1982), 19 titlar 1963-65: Bonniers, *Silver Star*; förlagsredaktör på Bonniers.
- **Grandin, Allan** (Tord Allan Grandin, f. 1920 i Kungsör, d. 1984), 22 titlar 1959-63: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Grinbergs, Ansis** (Ansis Antons Grinbergs, f. 1952 i Eskilstuna), 13 titlar 1982-91: Wahlströms, *Walter Colt* 3(1982), *Wild West* 1(1982); Winthers, *Bill och Ben* 6(1987-91), *Bästa Västern* 1(1988), *Ryder* 2(1990).
- **Gripenberg, Claes** (Claes Göran Gripenberg, f. 1911 i Finland, d. 1976), 5 titlar 1961-62: Bonniers, *Silver Star*.
- **Grönberg, Hans/Hasse:** pseud. för *Ansis Grinbergs!*
- **Gustafsson, K.-E.** (?), 4 titlar 1961-62: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Hagstroem, Lars** (Lars Hagström, f. 1960 i Borås, d. 2001), 1 titel 1985: Winthers, *Bästa Västern*.
- **Hallén, Ragnhild** (Greta Ragnhild Halldén Frisk, f. 1901 i Lännäs, d. 1989), 5 titlar 1954-61: Lindqvists, *Coyote* 3(1954); Wennerbergs, *Pyramid* 1(1960), *Walt Slade* 1(1961).
- **Hallén, Sigrid** (?), 1 titel 1961: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Halvarsson, Britt** (?), 1 titel 1956: Bonniers, *Zebra*.
- **Hansson, Lars** (Lars Hans Birger Hansson, f. 1933 i Stockholm, d. 1998), 5 titlar 1957-61: Bonniers, *Silver Star* 3(1960-61), *Zebra* 2(1957).
- **Harman, H.E.** (?), 1 titel 1974: Malmberg & Hedström, *Bullet Western*.
- **Hedekrans, Bo** (Bo Leo Petrus Hedekrans, f. 1924 i Nedre Ullerud), 3 titlar 1968-72: Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1975), *Mustang* 1(1968), *Sheriff* 1(1972).
- **Hellberg, John G.** (John Gunnar Hellberg, f. 1927 i Stockholm, d. 1985), 5 titlar 1958-60: Wahlströms, *Mustang*.
- **Hellekant, Svante** (Nils Svante Hellekant, f. 1930 i Skara), 1 titel 1961: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Hermanson, Lars** (?), 14 titlar 1957-58: Lindqvists, *Ponny*.
- **Hermansson, Britt** (?), 4 titlar 1958: Lindqvists, *Coyote*.
- **Hjelm, Claes** (?), 1 titel 1968: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Hoffsten, Börje** (Börje Hoffsten, f. 1913 i Stockholm, d. 1977), 18 titlar 1955-66: Bonniers, *Zebra* 2(1955-56); Wennerbergs, *Bill och Ben* 6(1962-66), *Pyramid* 3(1957-60), *Walt Slade* 7(1960-66).
- **Hoffsten, Olof** (Olof Hoffsten, f. 1910 i Stockholm, d. 1991), 2 titlar 1960: Bonniers, *Silver Star*.
- **Holmberg, John-Henri** (John Henri Bertilson Holmberg, f. 1949 i Stockholm), 5 titlar 1971-72: Pingvin, *Pingvin* 3(1971); Williams, *Cleveland Western* 2(1971-72); redaktör, författare och översättare främst inom SF och fantasy.

- **Holmertz, Lars-Erik** (*Lars Erik Ferdinand Holmertz*, född 1935 i Eskilstuna), 1 titel 1962: Bonniers, *Silver Star*.
- **Holmgren, Margareta** (?), 1 titel 1967: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Håkansson, Eva** (?), 8 titlar 1960-64: Wennerbergs, *Prärie* 1(1964), *Pyramid* 7(1960-64).
- **Håkansson, Jan** (?), 1 titel 1960: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Högberg, Inga-Lill** (*Inga-Lill Vilhelmina Högberg*, f. Gustavsson 1936 i Göteborg), 17 titlar, 1984-87: Boknöje, *Så vanns en kontinent*; journalist, författare och översättare.
- **Högström, Ingmarie** (*Ann Ing-Mari Högström*, f. 1945 i Söderhamn), 3 titlar 1962-63: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Island, Jarl** (?), 2 titlar 1974-75: Malmberg & Hedström, *Bullet Western* 1(1975); Pingvin, *Virginia* 1(1974).
- **Jacobsson, Gilles** (*Gillis Arthur Jacobsson*, f. 1938 i Stockholm), 2 titlar 1963: Romanförlaget, *Nyckel*; Wahlströms, *Mustang*; journalist och redaktör i veckotidningsbranschen, bl a red. för *Lektyr*.
- **Jaderius, Margaretha** (*Gunilla Margareta Jaderius*, f. 1944 i Stockholm, d. 2004); står som översättare tillsammans med Kjell E. Genberg på ett 10-tal böcker men bidrog enligt Genberg ej till själva översättningen.
- **Janson, Alvar** (?), 2 titlar 1956: Lindqvists, *Ponny*.
- **Jansson, M.** (?), 9 titlar 1967-69: Regal, *Dollar* 2(1967-68); Trots, *Longhorn* 6(1968-69), *Topp Wild West* 1(1968).
- **Johansson, Margreth** (?), 2 titlar 1980-81. Wahlströms, *Mustang*.
- **Jonsson, Hans** (?), 5 titlar 1972-74: Lindqvists, *Coyote* 4(1972); Williams, *Sundance* 1(1974).
- **Jungholm, Gösta** (*Erik Gösta Jungholm*, f. 1924 i Stockholm, d. 1989), 5 titlar 1955-56: Lindqvists, *Coyote*.
- **Jungholm, Marianne** (?), 3 titlar 1956-58: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Kahn, George** (?), 1 titel 1969: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Karlsson, Rune** (?), 8 titlar 1960-78: Wahlströms, *Morgan Kane* 2(1971), *Mustang* 5(1960-78), *Sheriff* 1(1966).
- **Karlsson, Solveig**: se Solveig Rasmussen!
- **Kjellson, Frank** (?), 3 titlar 1957-58: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Kjellström, Stefan** (?), 1 titel 1989: Winthers, *Ryder*.
- **Klack, Ingemar** (*Leif Ingemar Klack*, f. 1941 i Hofors), 1 titel 1969: Wahlströms, *Mustang*.
- **Kronholm, Valter** (*Valter Axel Filip Kronholm*, f. 1907 i Aspö, d. 1974), 5 titlar 1956-57: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Lagerström, Bertil** (*Bertil Georg Lagerström*, f. 1916 i Uppsala, d. 1994), 3 titlar 1957-62: Bonniers, *Silver Star* 1(1960), *Zebra* 1(1957); Wennerbergs, *Pyramid* 1(1962); översättare och författare.
- **Landén, L.H.** (*Lars Hjalmar Landén*, f. 1885 i Tjärnö), 1 titel 1964: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Larsson, Bertil** (?), 4 titlar 1971-72: Wennerbergs, *Bill och Ben* 1(1971), *Prärie* 2(1971-72), *Pyramid* 1(1971).
- **Larsson, Inge R.L.** (*Inge Rune Lennart Larsson*, f. 1944 i Motala), 4 titlar 1977-82: Wahlströms, *Sheriff* 1(1977); Wennerbergs, *Bill och Ben* 1(1982), *Prärie* 1(1978), *Punktvästern* 1(1978).
- **Larsson, Inger** (?), 4 titlar 1962: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Larsson, Kerstin** (?), 1 titel 1976: Wahlströms, *Morgan Kane*.
- **Larsson, Nils** (*Nils Erik Helge Larsson*, f. i Västerås 1945), 1 titel 1979: Wahlströms, *Wild West*; förlagsredaktör på Wahlströms 1979-81 och därefter översättare av främst deckare och thrillers (Deckarhuset 2012).
- **Larsson, Ulla** (?), 8 titlar 1972: Trots, *Longhorn*.

- **Lexberg, Bert R.** (*Bert Reinhold Lexberg*, f. 1930 i Örgryte), 44 titlar 1962-70: Romanförlaget, *Nyckel* 9(1964-68), Wennerbergs, *Big Jim* 5(1967-69), *Bill och Ben* 1(1969), *Prärie* 14(1962-70), *Pyramid* 10(1963-67), *Walt Slade* 4(1964-69).
- **Lignell, Gisela** (?), 1 titel 1983: Wennerbergs, *Bill och Ben*.
- **Lilljequist, O.** (*Olof Robert Lilljequist*, f. 1898 i Göteborg, d. 1976), 47 titlar 1965-70: *Pingvin*, *Bravo* 10(1965-68), *Pingvin* 37(1965-70).
- **Lindberg, Arne** (?), 3 titlar 1967: Wahlströms, *Mustang* 2, *Sheriff* 1.
- **Lindberg, Ernst** (*Ernst Lindberg*, f. 1920 i Stockholm, d. 2011), 1 titel 1968: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Lindberg, Peter** (?), 1 titel 1958: Lindqvists, *Coyote*.
- **Lindblad, Niklas** (?), 3 titlar 1973: Wahlströms, *Kaliber 45* 2, *Wild West* 1.
- **Lindblad, Tomas** (?), 1 titel 1986: Winthers, *Bill och Ben*.
- **Lindeberg, Eva-Maj** (?), 2 titlar 1973-74: *Pingvin*, *Virginia*.
- **Linder, Björn** (?), 3 titlar 1955: Lindqvists, *Coyote*.
- **Linder, O.R.** (*Olof Ragnar Linder*, f. 1931 i Gävle, d. 1997), 1 titel 1968: *Pingvin*, *Bravo*.
- **Linderoth, Ingvar**: se Jan-Ingvar Linderoth!
- **Linderoth, Jan-Ingvar** (*Jan Ingvar Linderoth*, f. 1935 i Raus, d. 1972), 19 titlar 1963-69: Romanförlaget, *Nyckel* 6(1963-69); Wahlströms, *Mustang* 1(1967); Wennerbergs, *Bill och Ben* 2(1965-66), *Prärie* 1(1969), *Pyramid* 4(1965-67), *Walt Slade* 5(1965-67).
- **Lindgren, D.** (?), 1 titel 1969: *Pingvin*, *Bravo*.
- **Lindgren, O.** (?), 2 titlar 1968-69: *Pingvin*, *Bravo* 1(1969), *Pingvin* 1(1968).
- **Lindholm, M.** (?), 2 titlar 1970: *Pingvin*, *Pingvin*.
- **Lindkvist, O.** (?), 1 titel 1968: *Pingvin*, *Bravo*.
- **Lindkvist, Staffan** (?), (*Staffan Lindqvist*), 14 titlar 1962-69: Romanförlaget, *Nyckel* 2(1967); Wennerbergs, *Big Jim* 3(1967-69), *Prärie* 2(1966-67), *Pyramid* 4(1968), *Walt Slade* 3(1966-69).
- **Lindström, Erik** (*Erik Lechard Lindström*, f. 1891 i Göteborg, d. 1970), 1 titel 1959: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Lindström, Hanz F.** (*Hanz Fredrik Lindström*, f. 1934 i Stockholm), 30 titlar 1975-89: Malmberg & Hedströms, *Bullet Western* 1(1975); Wennerbergs/Winthers, *Bill och Ben* 4(1979-82), *Bästa Västern* 1(1988), *Jim och Jeff* 3(1978-80), *Louis L'Amour* 7(1987-89), *Prärie* 3(1979-82), *Pyramid* 1(1980), *Texas* 2(1980), *Utpost* 9 8(1982-83); journalist som även skrivit egna böcker under namnet Hanz F. Lindstroem.
- **Ljung, Karl** (?), 1 titel 1962: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Ljung, Lisa** (?), 1 titel 1955: Lindqvists, *Coyote*.
- **Ljungman, Carl G.** (*Carl G. Ljungman*, f. 1938 i Stockholm), 1 titel 1962: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Lovén, Björn** (*Björn Sigfrid Lovén*, f. 1929 i Stockholm), 1 titel 1964: Bonniers, *Silver Star*.
- **Lundman, S.** (?), 1 titel 1968: *Pingvin*, *Pingvin*.
- **Löfroth, Erik** (*Erik Gunnar Löfroth*, f. 1906 i Stockholm, d. 2003), 1 titel 1974: *Pingvin*, *Virginia*.
- **Malleray, Bengt A. de** (*Bengt Axel Miché de Malleray*, f. 1934 i Stockholm, d. 1968): 18 titlar 1963-67: Wahlströms, *Mustang* 12(1963-67), *Sheriff* 6(1965-66).
- **Malm, Karin** (?), 3 titlar 1973-74: Wennerbergs, *Prärie* 1(1973), *Pyramid* 2(1974).
- **Malmberg, Richard** (?), 1 titel 1986: Winthers, *Bill och Ben*.
- **Malmgren, Göran** (?), 20 titlar 1969-72: Romanförlaget, *Nyckel* 1(1969); Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1971), *Morgan Kane* 4(1971), *Mustang* 3(1969-70), *Sheriff* 7(1969-72), *Wild West* 3(1971); Wennerbergs, *Pyramid* 1(1969).
- **Malmsjö, Jan** (*Jan Anders Malmsjö*, f. 1953 i Stockholm), 3 titlar 1981: Wahlströms, *Mustang* 2, *Walter Colt* 1.

- **Mannfeldt, M.** (?), 1 titel 1968: Pingvin, *Bravo*.
- **Mantling, S. Rune** (Sven Rune Mantling, f. 1927 i Stockholm, d. 1987), 96 titlar 1960-78: *Regal*, *Max Brand* 6(1974-76); *Trots*, *Longhorn* 12(1974-78), *Topp Wild West* 78(1960-73); skrev även egna böcker tillsammans med Gunnar Jansson (1925-91) under pseud. Stewart Rogers, Wayne Badger och Wyatt C. Bannister.
- **Marjasin, B.** (?), 2 titlar 1963: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Markby, Agneta** (Agneta Marianne Markby, f. Sköldenheim 1953 i Västra Skrävlinge), 13 titlar 1983-2000: *Boknöje*, *Amerika* 10(1999-2000); *Bokvännen*, *Diablito* 3(1983).
- **Markkola, Gunilla** (?), 4 titlar 1973-74: Pingvin, *Virginia*.
- **Mattsson, Lars-Göran** (?), 3 titlar 1960-67: Wahlströms, *Mustang*.
- **Meierdierks, Horst** (Horst-Emil Meierdierks, f. i Finland 1933, d. 1998), 2 titlar 1966-67: Wennerbergs, *Walt Slade*.
- **Mejram, Leila** (Leijla Mejram, f. 1925 i Silbodalen, d. 2004), 17 titlar 1979-83: Wennerbergs, *Bill och Ben* 3(1962-82), *Jim och Jeff* 3(1979-80), *Texas* 11(1981-83).
- **Melinder, Erik** (Erik Johannes Arnesson Melinder, f. 1929 i Umeå), 129 titlar 1959-79: Romanförlaget, *Cactus Jim* 13(1964-65), *Nyckel* 6(1967-69); Wennerbergs, *Big Jim* 5(1966-69), *Bill och Ben* 35(1962-79), *Jim och Jeff* 1(1976), *Prärie* 21(1962-78), *Punktvästern* 4(1977-78), *Pyramid* 30(1959-78), *Walt Slade* 14(1962-68).
- **Melinder, Sonja** (Sonja Margareta Melinder, f. Karlsson 1932 i Falun), 106 titlar 1967-81: Romanförlaget, *Nyckel* 2(1969); Wennerbergs, *Big Jim* 2(1968-70), *Bill och Ben* 36(1967-80), *Kent-sagan* 17(1979-81), *Prärie* 20(1967-79), *Punktvästern* 5(1976-78), *Pyramid* 20(1967-77), *Walt Slade* 5(1967-71).
- **Mellgren, Olle** (?), 1 titel 1986: Winthers, *Bill och Ben*.
- **Mossner, Elsa** (Elsa Ingrid Birgitta Mossner, f. 1923 i Stensele, d. 2000), 6 titlar 1962-64 (varav 3 tillsammans med Mons Mossner): Bonniers, *Silver Star*.
- **Mossner, Mons** (Mons Erik Valentin Mossner, f. 1920 i Torslunda, d. 1995), 1 titel 1961: Bonniers, *Silver Star*.
- **Mårtensson, Reine** (Björn Gunnar Reine Mårtensson, f. 1959 i Kirseberg), 1 titel 1995: Richters, *Bill och Ben*.
- **Möller, Kurt G.** (Kurt Gunnar Möller, f. 1910 i Malmö, d. 1976), 2 titlar 1975-76: Wahlströms, *Wild West*.
- **Nilson, Nils** (?), 20 titlar 1962-66: Wennerbergs, *Bill och Ben* 19(1962-66), *Walt Slade* 1(1963).
- **Nilsson, D.** (?), 1 titel 1957: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Nilsson, Svante** (?), 1 titel 1970: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Nordberg, Anders** (?), 1 titel 1968: *Trots*, *Topp Wild West*.
- **Nordh, Olof** (?), 20 titlar 1968-72: Romanförlaget, *Nyckel* 2(1969); Wennerberg, *Big Jim* 2(1968-69), *Prärie* 4(1968-72), *Pyramid* 5(1968-70), *Walt Slade* 7(1968-70).
- **Nyström, Folke** (?), 1 titel 1965: Wennerbergs, *Bill och Ben*.
- **Odelbratt, Leif** (Leif Gösta Vilhelm Odelbratt, f. 1932 i Göteborg, d. 2000), 18 titlar 1962-67: Pingvin, *Bravo* 6(1965-67), *Pingvin* 11(1965-67); Romanförlaget, *Nyckel* 1(1962).
- **Olandersson, B.** (?), 1 titel 1971: Wennerbergs, *Big Jim*.
- **Olofsson, Lennart** (Lennart Olofsson, f. 1952 i Skövde, d. 2010), 12 titlar 1977-80: Wahlströms, *Sheriff* 3(1978), *Wild West* 1(1979); Wennerbergs, *Bill och Ben* 4(1977-80), *Prärie* 1(1977), *Pyramid* 3(1977-80).
- **Olsson, Martin** (Lars Göran Martin Olsson, f. 1944 i Högalid), 34 titlar 1982-94: Wennerbergs/Winthers/Richters, *Bill och Ben* 18(1984-94), *Bästa Västern* 7(1985-89), *Louis L'Amour* 4(1987-88), *Prärie* 1(1982), *Sacketts* 3(1991), *Utpost* 9 1(1982).
- **Olsson, Torsten** (?), 1 titel 1966: Wennerbergs, *Walt Slade*.
- **Pettersson, Hans** (?), 1 titel 1969: Romanförlaget, *Nyckel*.

- **Pettersson, Sven-Ingmar** (Sven Ingmar Pettersson, f. 1949 i Mölndal), 1 titel 1975: Wahlströms, *Wild West*.
- **Pira, Börje** (?), 1 titel 1958: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Pirie, K.** (?), 6 titlar 1968-69: Trots, *Longhorn* 3(1968-69), *Topp Wild West* 3(1968-69).
- **Rasmussen, Solveig** (Solveig Margareta Rasmussen, f. Karlsson 1945 i Danderyd), 107 titlar 1971-84: Wahlströms, *Kaliber 45* 18(1972-81), *McAllister* 1(1973), *Morgan Kane* 15(1972-80), *Mustang* 36(1972-82), *Sheriff* 18(1971-81), *Walter Colt* 2(1981-82), *Wild West* 16(1972-81); Wennerbergs, *Bästa Västern* 1(1984).
- **Risö, Alf** (Alf Hjalmar Risö, f. 1904 i Marstrand, d. 1987), 143 titlar 1956-72: Romanförlaget, *Nyckel* 9(1965-69); Wahlströms, *Mustang* 3(1961-69), *Sheriff* 1(1969); Wennerbergs, *Big Jim* 1(1968), *Prärie* 13(1963-69), *Pyramid* 114(1956-72), *Walt Slade* 2(1960-63).
- **Robberts, Bertil** (Erik Bertil Robberts, f. 1920 i Kristinehamn, d. 1968), 1 titel 1959: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Rosén, Knut** (?), 25 titlar 1978-92: Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1980), *Mustang* 2(1980-81), *Sheriff* 2(1979-80), *Wild West* 3(1978-80); Winthers/Richters, *Bill och Ben* 3(1990-92), *Buckskin* 1(1991), *Bästa Västern* 9(1984-88), *Louis L'Amour* 4(1988-89).
- **Rowe, Martin** (Martin Stuart Rowe, f. 1964), 2 titlar 1985: Winthers, *Bill och Ben* 1, *Bästa Västern* 1.
- **S. Lundman/Sundman**: se Siri Sundstedt!
- **Sahlberg, Bengt** (?), ej den BS som skrev för Svenska MAD), 3 titlar 1969-72: Lindqvists, *Coyote* 2(1972); Wahlströms, *Mustang* 1(1969).
- **Samuelsson, Jan** (?), 17 titlar 1964-71: Wahlströms, *Mustang* 10(1964-71), *Sheriff* 7(1964-71).
- **Sandqvist, Björn** (?), 1 titel 1969: Wahlströms, *Sheriff*.
- **Sandström, Al U.** (Ulf Arne Albert Sandström, f. 1924 i Danderyd), 1 titel 1965: Wennerbergs, *Prärie*.
- **Schenkmanis, Ulf** (Ulf Rafael Schenkmanis, f. 1934 i Falkenberg, d. 2004), 1 titel 1967: Wahlströms, *Sheriff*; programledare i radio och TV samt författare av faktaböcker.
- **Schinkler, Tommy** (Tommy Schinkler, f. 1938 i Stockholm, d. 1994), 60 titlar 1964-89: Wahlströms, *McAllister* 15(1970-73), *Mustang* 20(1964-72), *Sheriff* 17(1965-71), *Wahlströms Mini-pocket* 3(1971), *Wild West* 3(1970-73); Winthers, *Bill och Ben* 1(1989), *Ryder* 1(1989); redaktör för Wahlströms som även skrev egna böcker under pseud. Tom Dutchman (Holmberg 2014b).
- **Schütz, Fleming** (= Schults, Schytts; Fleming Ragnar Belgart Schütz, f. 1931 i Göteborg), 3 titlar 1965-69: Pingvin, *Bravo* 1(1968), *Pingvin* 2(1965-69).
- **Setterborg, Gabriel** (Lars Erik Gabriel Setterborg, f. 1939 i Göteborg), 26 titlar 1966-74: Regal, *Dollar* 1(1968); Wahlströms, *Kaliber 45* 4(1970-74), *Morgan Kane* 1(1974), *Mustang* 3(1969-70), *Sheriff* 10(1969-74), *Wild West* 6(1970-74); Wennerbergs, *Prärie* 1(1966); har även skrivit egna böcker under pseud. Luke Devery.
- **Siri Soldstedt**: se Siri Sundstedt!
- **Sjöström, E.** (Ernst Almar Sjöström, f. i Burträsk 1924, d. 2006), 1 titel 1968: Pingvin, *Pingvin*.
- **Snödemark, Staffan** (?), 1 titel 1963: Bonniers, *Silver Star*.
- **Stefan, Sven** (?), 38 titlar 1958-68: Wahlströms, *Mustang*.
- **Stewart, Peter** (?), 1 titel 1978: Wahlströms, *Mustang*.
- **Strindberg, Thor-Leif** (Stig Tor-Leif Strindberg, f. Danielsson 1949 i Sollefteå), 61 titlar 1975-82: Wahlströms, *Kaliber 45* 15(1976-79), *Morgan Kane* 1(1976), *Mustang* 14(1977-82), *Sheriff* 15(1975-81), *Walter Colt* 2(1981-82), *Wild West* 14(1976-82).
- **Strömberg, Lars** (?), 31 titlar 1958-63: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Sundqvist, Stig** (?), 1 titel 1966: Wennerbergs, *Walt Slade*.

- **Sundstedt, Siri** (*Siri Isabell Sundstedt*, f. 1911 i Nacka, d. 1993), 76 titlar 1965-70: *Pingvin*, *Bravo* 20(1965-70), *Pingvin* 56(1965-70).
- **Svensson, Lars** (?), 2 titlar 1989-91: Winthers, *Bill och Ben*.
- **Särne, I.** (*Emil Ingvar Särne*, f. 1920 i Söderåkra, d. 1995), 1 titel 1956: Wennerbergs, *Pyramid*; var bl a redaktör för Åhlén och Åkerlunds veckotidning *Levande Livet*.
- **Särnström, Henrik** (?), 1 titel 1959: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Sävström, Rolf** (?), 2 titlar 1989: Winthers, *Bill och Ben* 1, *Ryder* 1.
- **Sörensen, Lennart** (*Lennart Erik Sörensen*, f. 1936 i Malmö), 1 titel 1958: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Tallberg, Arne** (?), 1 titel 1960: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Thele, Ingrid** (*Ingrid Margareta Thele*, f. Ericson 1926 i Stockholm), 1 titel 1966: *Trots*, *Topp Wild West*.
- **Thulin, Roland** (?), 1 titel 1983: Wennerbergs, *Bästa Västern*.
- **Thymé, Hans** (*Hans Lennart Thymé*, f. 1934 i Stockholm), 10 titlar 1961-65: Wahlströms, *Mustang* 9(1961-65), *Sheriff* 1(1964).
- **Täckmark, Sven Erik** (*Sven Erik Täckmark*, f. Pettersson 1916 i Stockholm, d. 2007), 1 titel 1960: Wahlströms, *Mustang*; har översatt böcker av ett 40-tal anglosaxiska författare (Lundin 2014).
- **Törnell, Aida** (*Aida Margareta Törnell*, f. 1901 i Ålem, d. 1988), 1 titel 1956: Wennerbergs, *Pyramid*.
- **Törngren, Ria** (*Ulla Marianne Törngren*, f. 1936 i Sölvesborg), 2 titlar 1981-82: Wennerbergs, *Prärie* 1(1982), *Pyramid* 1(1981).
- **Ullenius, Bo** (*Bo Gustav Ullenius*, f. 1932 i Stockholm, d. 1969), 3 titlar 1962-63: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Ullman, Erland** (*Fritz Erland Jakob Ullman*, f. 1917 i Norrköping, d. 2001), 6 titlar 1962-64: Wahlströms, *Mustang*.
- **Ullman, Gudrun** (*Gudrun Maria Ulrika Ullman*, f. 1914 i Stockholm, d. 1995), 3 titlar 1967-68: Wahlströms, *Mustang* 1(1967), *Sheriff* 2(1967-68).
- **Unger, Ceve**: se Seve Unger!
- **Unger, Seve** (*Gunnar Severin Unger*, f. 1904 i Stockholm, d. 1973), 20 titlar 1953-59: *Pingvin*, *Pingvin* 8(1952-54); Wennerbergs, *Pyramid* 12(1956-59).
- **Videhag, Bertil** (?), 1 titel 1961: Bonniers, *Silver Star*.
- **Wang, Christer** (?), 1 titel 1961: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Wennbom, Eva** (*Eva Marianne Elisabet Wennbom*, f. 1950 i Södertälje), 2 titlar 1980-82: Wennerbergs, *Jim och Jeff* 1(1980), *Prärie* 1(1982).
- **Wennerberg, Eva** (*Wennerberg, Eva*, f. 1939), 3 titlar 1963: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Wester, Eric** (?), 6 titlar 1995: Richters, *Bill och Ben*.
- **Wetterstrand, Jarl** (?), 2 titlar 1970: Wennerbergs, *Prärie* 1, *Pyramid* 1.
- **Wiberg, Anna Christina** (*Anne-Christine Birgit Wiberg*, f. 1948 i Karlskoga), 1 titel 1980: Wennerbergs, *Morgan Kane*.
- **Wikström, Anders** (?), 16 titlar 1989-92: Winthers, *Bill och Ben* 4(1989-92), *Buckskin* 3(1991), *Ryder* 3(1989-90), *Sacketts* 6(1990-91).
- **Willner, Monica** (*Ruby Monica Birgitta Willner Behrman*, f. 1941 i Göteborg), 1 titel 1965: Romanförlaget, *Nyckel*.
- **Wolgers, Beppe** (*John Bertil Wolgers*, f. 1928 i Stockholm, d. 1986), 1 titel 1955: Bonniers, *Zebra*; kulturarbetare av det breda formatet.
- **Zanon, Åsa** (*Åsa Torborg Arnevi Zanon*, f. 1907 i Helsingfors), 2 titlar 1973-74: *Pingvin*, *Colt* 1(1973), *Virginia* 1(1974).
- **Zetterlund, Gösta** (*Ernst Gösta Wilhelm Zetterlund*, f. 1930 i Stockholm), 55 titlar 1969-84: Wahlströms, *Kaliber 45* 22(1972-77), *McAllister* 4(1973), *Morgan Kane* 4(1973-74),

Mustang 4(1973-78), *Sheriff* 7(1972-77), *Wild West* 12(1972-77); Wennerbergs, *Bästa Västern* 1(1984), *Pyramid* 1(1969); har vid sidan av detta även översatt fler än 175 böcker, med tonvikt på thriller, kriminal- och sjöromaner.

- **Ågren, Ragnar** (*Ernst Bertil Ragnar Ågren*, f. 1907 i Göteborg, d. 1970), 4 titlar 1954: Lindqvists, *Coyote*.
- **Åhlander, Börje** (?), 2 titlar 1976-77: Wahlströms, *Kaliber 45* 1(1977), *Wild West* 1(1976).
- **Åsberg, Hans** (?), 9 titlar 1972-74: Trots, *Longhorn*.
- **Åström, Kenneth** (*Åström, Kenneth*, f. 1946), 1 titel 1971: Wennerbergs, *Big Jim*.
- **Östling, Leif** (*Leif Arnold Östling*, f. 1931 i Älvsborg, d. 1994), 2 titlar 1966-69: Wennerbergs, *Big Jim* 1(1966), *Pyramid* 1(1969).
- **Östlund, Karl-Rune** (*Karl-Rune Östlund*, f. 1921 i Stockholm, d. 1978), 1 titel 1959: Wahlströms, *Mustang*; redaktionschef hos Wahlströms som översatte främst deckare (Holmberg 2014c).
- **Översättargruppen** (?), 1 titel 1984: Boknöje, *Så vanns en kontinent*.

Antal översättare per bokserie

I Tabell 2 anges för varje bokserie hur många olika författare och översättare som är representerade i utgivningen avseende de titlar som översatts till svenska från andra språk, huvudsakligen engelska. Antal olika översättare omfattar här endast de som kunnat kategoriseras som kvinna eller man, och för varje serie anges även hur många av dem som bedömts som varande kvinnor. Serier med relativt få böcker av en och samma författare kännetecknas ofta av att en person **översatt** alla böckerna, vilket torde garantera en viss homogenitet. För serier som har mer karaktär av historiska romaner, som till exempel *Amerika* och *Så vanns en kontinent* är det som regel en kvinna som stått för översättningen. Mer långvariga serier har som regel många översättare inblandade, oavsett om det som i *Bill & Ben* bara är en författares böcker det gäller, eller som i *Pyramid*-serien, i vilken fler än hundra författare finns representerade.

Andel kvinnor som översatt

Könsfördelningen anges i Tabell 2 både som andel titlar översatta av kvinnor uttryckt i procent av antal översatta titlar i serien vars översättare kunnat könsbestämmas, och som andel översättare som är kvinnor uttryckt i procent av det totala antalet översättare som kunnat könsbestämmas. Totalt är 581 st eller 20,5 procent av alla titlar översatta av kvinnor, vilket kan jämföras med Hans Landqvists siffror för *Vita Serien* där 72 procent av titlarna har översatts av kvinnor (Landqvist 2010). I vårt material återfinns den högsta andelen titlar översatta av kvinnor bland de serier som mer liknar historiska romaner, medan kvinnliga översättare helt saknas i tolv relativt kortvariga serier av renodlad västernkaraktär. Det finns även en tendens att de riktiga lågprisserierna, som *Colt* och *Virginia*, har en överrepresentation av översättare som är kvinnor. I absoluta tal är det långa serier med böcker av många olika författare, som *Prärie* och *Pyramid*, som omfattar de högsta antalen översättare som är kvinnor. Även de båda serierna med böcker skrivna av norrmannen Kjell Hallbing under pseudonymen Louis Masterson, och då särskilt den om *Morgan Kane* har en god representation av översättningar utförda av kvinnor.

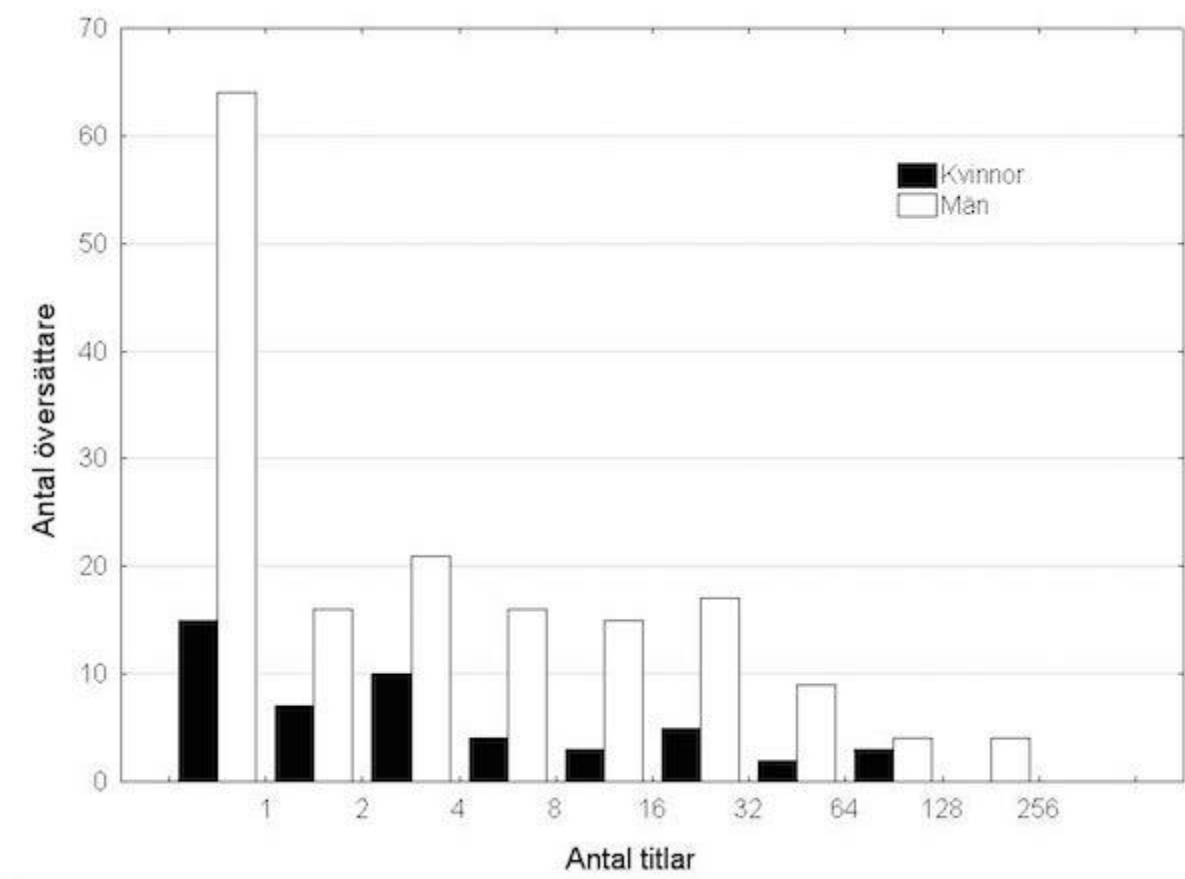
Det kan noteras att det i materialet återfinns ett mindre antal par av kvinna och man med samma efternamn. Att det verkligen rör sig om gifta par har endast kunnat beläggas i några få fall som Erik och Sonja Melinder i Uppsala. I några fall, som Elsa och Mons Mossner, står i några fall båda namnen tillsammans för översättningen. Så är fallet även för de vid den aktuella tiden gifta Margaretha Jaderius och Kjell E. Genberg, även om i detta fall kvinnan ej sägs stå för någon del av översättningen (Genberg, pers. komm.).

Tabell 2. Lista över de studerade serierna med westernpocket med undantag för serier med mycket få västerntitlar. För varje serie anges det totala antalet representerade författare och översättare samt antalet översättare som är kvinnor. Dessutom anges den procentuella andelen översatta titlar liksom andelen av dessa som översatts av kvinnor. Den sista kolumnen anger den procentuella andelen av de översättare som kunnat könsbestämmas och som är kvinnor.

Serie	Antal namn			Andel titlar		Andel namn
	Författare	Översättare	Kvinnor	Översatta	Av kvinnor	Kvinnor
Amerika!	1	1	1	100.0	100.0	100.0
Big Jim	1	19	2	100.0	9.7	10.5
Bill och Ben	1	44	4	100.0	12.1	9.1
Bravo	28	6	2	100.0	60.9	33.3
Buckskin	1	3	0	100.0	0.0	0.0
Bullet Western	4	4	0	57.1	0.0	0.0
Cactus Jim	1	3	0	100.0	0.0	0.0
Cleveland Western	15	2	0	100.0	0.0	0.0
Colt	12	7	4	100.0	61.5	57.1
Coyote	1	11	4	100.0	42.2	36.4
Fargo	1	1	0	100.0	0.0	0.0
Jim och Jeff	1	9	4	100.0	22.2	44.4
Kaliber 45	21	13	1	100.0	22.2	7.7
Kent-sagan	1	1	1	100.0	100.0	100.0
Longhorn	42	4	2	98.8	50.0	50.0
Louis L'Amour	1	5	0	100.0	0.0	0.0
Max Brand	1	1	0	100.0	0.0	0.0
McAllister	5	4	1	57.9	4.5	25.0
Morgan Kane	1	14	6	100.0	68.0	42.9
Mustang	86	36	4	99.2	16.6	11.1
Nyckelbok, En	52	20	4	100.0	7.4	20.0
Nyckelböckerna	48	25	4	100.0	11.0	16.0
Pingvinböckerna	200	10	2	99.4	53.1	20.0
Ponnyböckerna	2	5	1	50.0	36.0	20.0
Prärie	98	37	8	98.5	19.8	21.6
Punktvästern	8	3	1	100.0	50.0	33.3
Pyramid	147	51	10	99.3	11.8	19.6
Ryder	1	6	0	100.0	0.0	0.0
Sacketts	1	4	0	100.0	0.0	0.0
Sheriff	67	33	3	100.0	14.1	9.1
Silver Star	23	17	1	93.2	10.9	5.9
Sundance	1	2	0	100.0	0.0	0.0
Så vanns en kontinent	1	1	1	100.0	100.0	100.0
Texas	1	8	3	100.0	42.9	37.5
Topp Wild West	38	3	1	67.7	1.3	33.3
Triangelböckerna	1	1	0	100.0	0.0	0.0
Utpost 9	1	6	0	100.0	0.0	0.0
Walt Slade	1	27	5	100.0	10.3	18.5
Walter Colt	4	5	1	91.7	18.2	20.0
Wild West	28	21	2	93.9	22.1	9.5
Virginia	13	9	5	100.0	58.8	55.6
Zebrabok, En	3	8	1	100.0	8.3	12.5

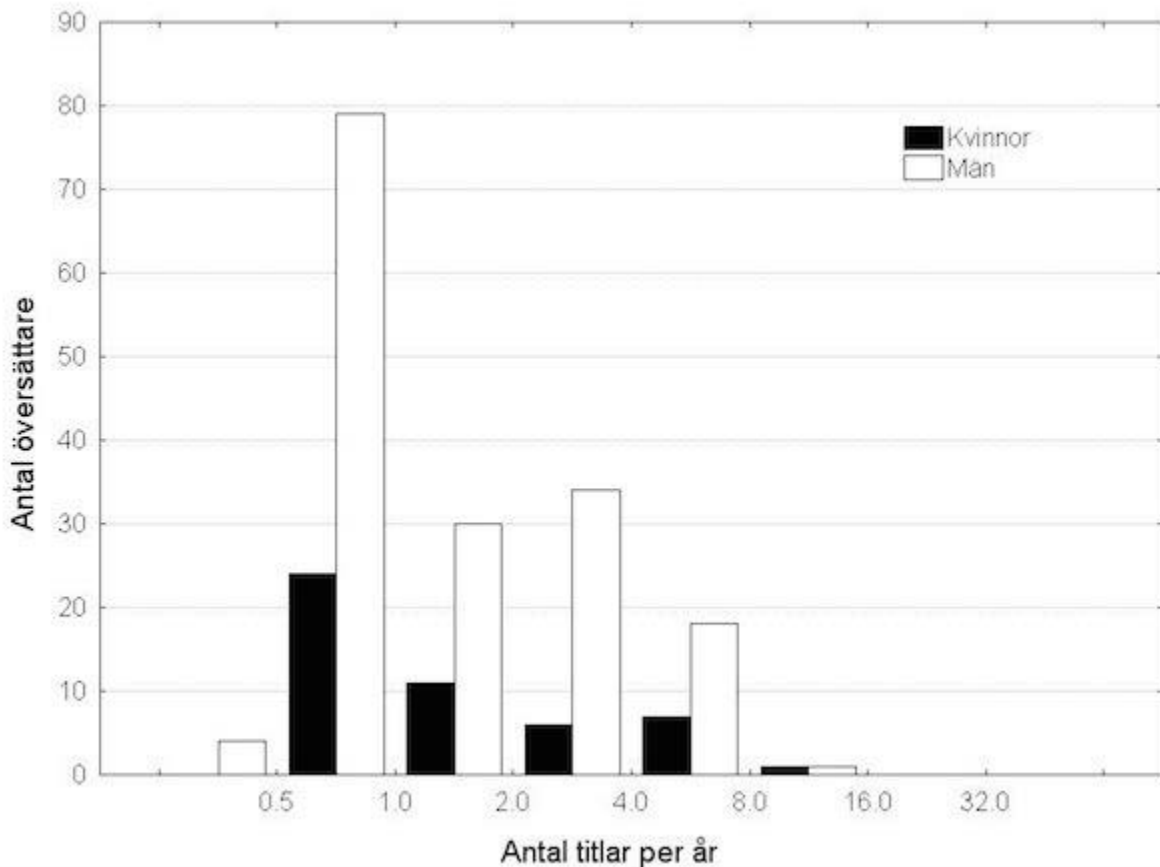
Antal titlar per översättare

Flest översättningar står Gösta Gillberg för med 243 stycken. Iwan Morelius anger 2011 i sin dödsruna över Gillberg att han översatt hela 450 ”underhållningsböcker”. Andra män med över 100 titlar vardera är Wåge Andersson, Sture Biurström, Erik Melinder och Alf Risö. De två flitigaste kvinnorna är Sonja Melinder och Solveig Rasmussen med 106 respektive 107 översatta titlar. Mest frekvent är endast en titel per översättare, vilket är fallet för hela 79 personer (Figur 1). Noteras kan att männen är starkt överrepresenterade i denna grupp som kan tänkas innehålla en viss andel debutanter. I övrigt överensstämmer de båda könen fördelningar relativt väl, förutom att inga kvinnor återfinns i det högsta intervallet.

Figur 1. Fördelning av det totala antalet översatta titlar per person uppdelat på kön. Notera de exponentiella intervallen för antal titlar. Materialet omfattar 49 kvinnor och 166 män.

Gösta Gillberg är även den översättare som varit aktiv under den längsta tiden, i hela 30 år. Näst längst har Tommy Schinkler, med sina 26 år, hållit på. Av kvinnorna är det Louise Bibin som hållit på längst med sina 17 år i branschen. Lika många år har även Agneta Markby, men då med ett långt uppehåll mellan de båda serierna *Diablito* och *Amerika!* Mönstret i fördelningen av den aktiva periodens längd liknar i mångt och mycket det för antal titlar som översatts. De olika översättarnas produktivitet har här beräknats som kvoten mellan antal titlar och det antal år som översättningarna sträcker sig över för varje person (Figur 2).

Figur 2. Fördelning av antalet översatta titlar per år och person uppdelat på kön. Notera de exponentiella intervallen för antal titlar per år. Materialet omfattar 49 kvinnor och 166 män.

Det lägsta värdet får här Lars-Göran Mattsson med sina tre översättningar i *Mustang* över en tid av åtta år. Lite överraskande är det Siri Sundstedt, som med sina 76 översättningar åt Pingvinförlaget på sex år toppar listan med 12 böcker per år. Detta motsvarar en jämn takt på en översättning i månaden. Helt i linje med Kjell E. Genbergs krassa konstaterande att ”Översättningar var egentligen ganska dåligt betalda, men det gick att kompensera genom att översätta många” (Genberg 2005:120).

Förlagsmässig fördelning

Det antal personer som översatt åt de olika förlagen beror till stora delar av antalet utgivna titlar. Tillsammans med Romanförlaget som de förvärvade har Wennerbergs, inklusive deras senare förlagsnamn Winthers och Richters, använt sig av 120 olika översättare, medan Wahlströms inklusive Kometförlaget endast nyttjat sig av halva det antalet (Tabell 3). Skillnaden kan delvis förklaras av att Wahlströms givit ut böcker i den aktuella genren under en kortare tidsperiod än Wennerbergs i vid bemärkelse (Nilsson & Myrman 2013). Tittar man på andelen översättare som endast anlitas av ett av förlagen så är den genomgående hög, mellan 80 och 90 procent, och lägst för Wahlströms med 68 procent.

Tabell 3. Det totala antalet personer som översatt åt de olika förlagen samt andelen personer som översatt endast åt det aktuella förlaget.

Förlag	Antal personer	Procent egna
Bonniers	20	90
Lindqvists	18	83
Pingvin + Williams	28	79
Regal + Trots	10	90
Wahlströms	59	68
Wennerbergs + Roman	120	81

Av de 36 översättare som översatt 20 eller fler titlar har 23 endast översatt åt ett förlag, medan 31 har minst 90 procent av sin produktion hos ett och samma förlag. För flertalet av de med 20 eller fler titlar har det handlat om antingen Wahlströms eller Wennerbergs. Ett exempel på en översättare som jobbat åt båda de stora förlagen är Sture Biurström med 100 titlar åt Wahlströms och 47 åt Wennerbergs. Även om överlappet i tid är påtagligt så förefaller Biurström ha gått från Wennerbergs till Wahlströms.

Pseudonymer ovanliga

Medan amerikanskt klingande pseudonymer var legio för de svenskar som stod som författare till västernböcker, var detta förfarande ovanligt bland översättarna. Jag har tidigare beskrivit ett fall där förlaget till och med fabricerade en översättare i syfte att få den svenske författaren att framstå som amerikan (Nilsson 2014). I förteckningen ovan finns endast fyra belagda pseudonymer: Håkan Bergstedt, Wille Carlberg, Donald Dale och Hans Grönberg. Misstänkta men ännu outklarade pseudonymer är framför allt: Johannes Bäck, Per Enebom, Jarl Island och George Kahn. Håkan Bergstedt var en förlagspseudonym som användes av Bonniers förlag mellan 1933 och 1967 (Ek 2014). Carla Wibergs pseudonym Wille Carlberg är det enda fall vi kunnat belägga där namnbytet även innebär en förändrad könsidentitet.

Slutord

Genom att många personer översatt endast en eller ett fåtal böcker är antalet översättare högt. De tycks som regel namnges i böckerna med sina rätta namn varför pseudonymer är ovanliga. Arbetet har utförts på arvodesbasis utan utvecklad kontakt med andra översättare, och har endast för ett fåtal av de inblandade personerna utgjort deras huvudsakliga syssla. Endast för några få personer som Tommy Schinkler har översättningen varit en del av deras redaktionella arbete vid förlaget. För flertalet har, som Yvonne Lindqvist noterat, den enda belöningen, förutom det låga arvudet, varit att bli publicerad och få förnyat förtroende från förlaget (Lindqvist 2002:221). Mer än var femte översättare är kvinna, och den främsta förklaringen till detta torde vara de låga arvudena i kombination med möjligheten att själv bestämma arbetets omfattning. Flertalet översättare har varit mer eller mindre knutna till ett visst förlag och där tagit sig an böcker i de olika serier som funnits. Det kvarstår att studera om och på vilket sätt översättarna kombinerat västernböckerna med böcker från andra typer av populärlitteratur som deckare, romantik och science fiction. För några av de listade översättarna blev populärlitteraturen en ingång till en karriär som framgångsrik översättare även av litteratur med högre status. Till sist kan noteras att även enstaka kändisar som Ulf Schenkmanis och Beppe Wolgers har bidragit med någon enstaka översättning av en cowboybok.

Källor

- Blomkvist, Magnus, 2014: 2014: Svenskt översättarlexikon. Torsten Blomkvist. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Torsten_Blomkvist.
- Deckarhuset, Sara, 2012: Inblick Nils Larsson – översättare. <http://www.deckarhuset.se/inblick-nils-larsson-oversattare/>
- Ek, Barbro, 2014: Svenskt översättarlexikon. Håkan Bergstedt. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Håkan_Bergstedt.
- Genberg, Kjell E., 2005: *Ur min skottvinkel. Baserad på en sann historia*. Eslöv: Förlags AB Gondolin.
- Holmberg, John-Henri, 2014a: 2014: Svenskt översättarlexikon. Roland Adlerberth. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Roland_Adlerberth.
- Holmberg, John-Henri, 2014b: 2014: Svenskt översättarlexikon. Tommy Schinkler. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Tommy_Schinkler.
- Holmberg, John-Henri, 2014c: 2014: Svenskt översättarlexikon. Karl-Rune Östlund. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Karl-Rune_Östlund.
- Landqvist, Hans, 2006: Varierande normer eller fullständig normlöshet i Vilda västern? Om översättning av titlar till Bill och Ben-romaner, s. 150-161, i: Lehtinen, Esa & Nina Niemelä (red.), *Fackspråk och översättningsteori. VAKKI-symposium XXVI, Vasa 11-12.2.2006* (Publikationer av Forskargruppen för översättningsteori, fackspråk och flerspråkighet vid Vasa universitet 33).
- Landqvist, Hans, 2010: I systrars och doktorers sällskap. Kommunikativa funktioner hos titlar på läkar- eller sjuksköterskeromaner på engelska och svenska. *Meddelanden från Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet* 63.
- Lindqvist, Yvonne, 2002: Översättning som social praktik. Toni Morrison och Harlequinserien *Passion* på svenska. *Stockholm Studies in Scandinavian Philology*, N.S. 26.
- Lindqvist, Yvonne (red.), 2005: *Högt och lågt i skönlitterär översättning till svenska*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Lindström, Hanz F., 2008: I kulturens tjänst. *Pickadoll*, <http://www.tidskrift.nu/artikel.php?Id=4994>
- Lundin, Gunnar, 2014: 2014: Svenskt översättarlexikon. Sven Erik Täckmark. http://sol.bibl.sh.se/artiklar/Sven_Erik_Täckmark.
- Morelius, Iwan, 2011: Gösta Gillberg: En kär vän har gått ur tiden. *DAST Magazine 22 mars*.
- Nilsson, Anders N., 2014: Westerns paratext är bara peritext. *DAST Magazine 26 januari*.
- Nilsson, Anders N. & Patrik Myrman, 2013: Populärpocketböcker inom västerngenren i Sverige – en kartläggning. *DAST Magazine 13 oktober*.
- Nilsson, Anders N. & Patrik Myrman, 2014: Vad kostade en Bill och Ben? Om priset på svensk westernpocket över tid, förlag och sidantal. *DAST Magazine 15 april*.
- Pym, Anthony, 2009: Humanizing translation history. *Hermes – Journal of Language and Communication Studies* 42:23-48.